

Examen VMBO-GL en TL

2013

tijdvak 1
vrijdag 17 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 27 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfoopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

- 1p 1 Het onderwerp van een tekst kan worden ingeleid door
- 1 de aanleiding te geven voor het schrijven van de tekst.
 - 2 een deskundige voor te stellen.
 - 3 een opmerkelijke uitspraak te doen.
 - 4 een voor de tekst belangrijke vraag te stellen.
- Hoe wordt het onderwerp van deze tekst in alinea 1 ingeleid?
- A door 1 en 2
 - B door 1 en 4
 - C door 2 en 3
 - D door 3 en 4
- 1p 2 Welk kopje past het beste bij de inhoud van alinea 2?
- A Geluidsbeleving
 - B Geluidshinder
 - C Ongekende stilte
 - D Vakantiepret
- 1p 3 In alinea 2 zegt Frits van den Berg “dat de betekenis van geluid bijna belangrijker is dan het niveau van een geluidsbron.” (regels 24-27)
→ In welke alinea geeft hij aan dat het **niet** herkennen van geluid zeer onprettig is?
- 1p 4 Hoe ervaart, volgens de tekst, de stedeling uit alinea 3 wonen op het platteland?
De stedeling vindt
- A dat al dat lawaai niet past bij zijn beeld van het platteland.
 - B dat er in de stad minder lawaai is dan op het platteland.
 - C dat er op het platteland steeds meer lawaai is.
 - D dat tractoren op het platteland teveel lawaai maken.
- 1p 5 In alinea 3 wordt gesteld dat het op sommige plekken in de stad stiller kan aanvoelen dan op het platteland.
→ Geef in eigen woorden weer wat hiermee wordt bedoeld.
Gebruik niet meer dan 25 woorden.
- 1p 6 In alinea 4 wordt gesteld dat geluidshinder onrust en stress veroorzaakt.
→ Welke tegenovergestelde begrippen gebruikt de schrijver in dezelfde alinea?
- 1p 7 Wat is de functie van alinea 6 ten opzichte van alinea 5?
- A Alinea 6 geeft een conclusie op grond van alinea 5.
 - B Alinea 6 geeft een samenvatting van de bewering in alinea 5.
 - C Alinea 6 geeft een tegenstelling met de bewering in alinea 5.
 - D Alinea 6 geeft een verklaring voor de bewering in alinea 5.

- 1p 8 In alinea 6 spreekt de schrijver over een “fantomgeluid”. (regel 96)
Met dat geluid bedoelt zij
- A een denkbeeldig geluid.
 - B een geluid van buitenaf.
 - C een levendig geluid.
 - D een menselijk geluid.
 - E een nauwelijks hoorbaar geluid.
 - F een waarschuwend geluid.
- 1p 9 Wat is het verband tussen alinea 6 en alinea 7?
- A Alinea 7 bevestigt het gestelde in alinea 6.
 - B Alinea 7 geeft een conclusie bij alinea 6.
 - C Alinea 7 noemt de oorzaken van het gestelde in alinea 6.
 - D Alinea 7 vormt een tegenstelling met alinea 6.
- 1p 10 “Stilte maakt dus geluid, maar we ervaren het geluid van de natuur als stilte.” (regels 21-23)
Welke zin uit de tekst past het beste bij dit citaat?
- A “Zodra het voor ons gehoor doodstil is, gaan we toch geluid horen”
(regels 91-92)
 - B “De stilte die we vooral als prettig ervaren, is te vinden in de natuur.”
(regels 131-132)
 - C “De aanwezigheid van water, gras en ander groen roept een stilte op die niet zozeer van buitenaf, maar van binnenuit komt.”
(regels 132-136)
 - D “Zelfs als het strikt genomen niet echt helemaal stil is.”
(regels 136-137)
- 1p 11 Welke zin geeft de hoofdgedachte van de tekst het beste weer?
- A Als bekend is waar geluid vandaan komt, ervaren we het niet als storend.
 - B In de natuur vinden we de stilte waarvan we tot rust komen.
 - C Geluidshinder komt vrijwel overal voor, en leidt daarom vaak tot problemen tussen mensen.
 - D Stilte is haast nergens aanwezig en berust vooral op een innerlijke beleving van de omgevingsgeluiden.

Tekst 2

10p **12 Samenvattingsopdracht**

Vat de tekst *'Groen' piepschuim helpt verpakkers aan beter imago* samen in maximaal 125 woorden.

Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 om welke redenen het nieuwe product groen piepschuim genoemd wordt;
- 2 wat de meest gebruikte toepassingen van piepschuim zijn;
- 3 wat de aanleiding **en** de redenen voor Noordegraaf zijn geweest voor de omschakeling van zijn bedrijf;
- 4 wat de twee belangrijkste stoffen zijn die gebruikt worden voor de productie van groen piepschuim;
- 5 waarom steeds meer bedrijven, ondanks de prijs, toch het groene piepschuim zullen gaan gebruiken.

Maak er een samenhangend geheel van. Gebruik geen telegramstijl. Noem geen voorbeelden. Tel het aantal woorden en noteer dat onder je samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3

1p **13** Een afbeelding in een advertentie kan verschillende functies hebben.

De afbeelding

- 1 trekt de aandacht.
- 2 voegt nieuwe informatie aan de tekst toe.
- 3 is nodig om de tekst te kunnen begrijpen.

Welke functies heeft de afbeelding met 21 fotootjes in deze advertentie?

- A alleen 1 en 2
- B alleen 1 en 3
- C alleen 2 en 3
- D 1, 2 en 3

1p **14** Voor welke lezers is deze advertentie vooral bedoeld?

- A voor alle lezers
- B alleen voor mbo-leerlingen
- C alleen voor medewerkers van mbo-scholen
- D alleen voor mensen die een mbo-opleiding willen gaan volgen

1p **15** De kop van de advertentie is *21 topproducten van het mbo*.

→ Wie of wat worden daarmee bedoeld?

- 1p 16 Waarom staat “mbo’ers, de ruggengraat van Nederland.” in de tekst met grote letters gedrukt?
De lettergrootte
- A benadrukt dat de deelnemers een onmisbaar deel van de beroepsbevolking gaan vormen.
 - B benadrukt dat de deelnemers zich op een bijzondere manier hebben onderscheiden.
 - C past beter bij de verdeling van de andere afgedrukte woorden.
 - D toont de lezer het belang om mee te doen aan de verkiezing.

Tekst 4

- 1p 17 De eerste alinea van een tekst kan onder meer de volgende functies hebben:
- 1 de directe aanleiding noemen voor het schrijven van de tekst;
 - 2 een voorbeeld geven van het onderwerp van de tekst;
 - 3 het introduceren van één of meerdere deskundigen;
 - 4 het vooraf stellen van een belangrijke vraag.

Welke twee functies heeft de eerste alinea in deze tekst?

- A 1 en 2
- B 1 en 3
- C 2 en 3
- D 3 en 4

Gebruik onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 18 en 19.

We kunnen de tekst verdelen in vijf delen:

Deel 1: alinea’s 1 en 2

Deel 2: alinea’s 3 en 4

Deel 3: alinea’s 5, 6 en 7

Deel 4: alinea’s 8 en 9

Deel 5: alinea 10

- 1p 18 Welk kopje past het beste bij deel 3 (alinea’s 5, 6 en 7)?
- A Recreatie in natuurgebieden
 - B Ruimte en rust in natuurgebieden
 - C Toegankelijkheid van natuurgebieden
 - D Voordelen van natuurgebieden
- 1p 19 Welk kopje past het beste bij deel 4 (alinea’s 8 en 9)?
- A Gezelligheidszoekers
 - B Sportieve recreanten
 - C Stadsbewoners
 - D Verschillende bezoekersgroepen

- 1p 20 In alinea 6 stelt Eric Wanders: “Dan ontnem je niemand het recht om er te komen, maar je maakt het wel moeilijker.” (regels 99-101)
→ Bij welk begrip van Marloes Berndsen uit alinea 1 hoort deze uitspraak?
- 1p 21 Hoe sluiten alinea’s 3 en 4 aan op alinea 2?
A Alinea’s 3 en 4 geven een conclusie voor het gestelde in alinea 2.
B Alinea’s 3 en 4 geven voorbeelden bij alinea 2.
C Alinea’s 3 en 4 noemen oorzaken van het gestelde in alinea 2.
D Alinea’s 3 en 4 vormen een tegenstelling met alinea 2.
- 1p 22 André Donker noemt enkele “middelen” (regel 44) voor zonering in de natuur.
→ Welk woord in alinea 7 gebruikt Marloes Berndsen voor middelen?
- 1p 23 In alinea 8 wordt gesproken over het onderzoek van Alterra.
→ Voor welke groep uit dit onderzoek is het kwetsbare gebied bedoeld dat Marloes Berndsen noemt in alinea 9?
- 1p 24 In alinea 4 zegt André Donker onder meer: “De mensen komen ook voor dat terrasje op het dorpsplein.” (regels 65-67)
→ Tot welke groep bezoekers uit het onderzoek van Alterra behoren deze mensen?
- 1p 25 In alinea 2 zegt de schrijver: “Om de diverse kwaliteiten van elk gebied tot hun recht te laten komen en de natuur én de mens ruimte te geven, is gekozen voor ‘zonering’.” (regels 19-23)
→ Met welk woord in alinea 9 vat Marloes Berndsen dit alles samen?
- 1p 26 Citeer de zin uit alinea 10 waarin de schrijver aangeeft dat Eduard Habets in natuurgebieden zonering toepast.
- 1p 27 Hoe staat de schrijver tegenover de uitspraken van de deskundigen?
A Hij gebruikt ze vooral om zijn eigen standpunt te verdedigen.
B Hij geeft ze weer zonder verder commentaar.
C Hij laat merken het oneens te zijn met de uitspraken.
D Hij trekt de juistheid van de uitspraken in twijfel.
- 1p 28 Hoe kun je de hoofdgedachte van de tekst *Fietsers en wandelaars op pad* het beste weergeven?
A Zonering is ideaal voor de landschappelijke waarde van de natuur.
B Zonering is in het belang van zowel de bezoeker als de natuur.
C Zonering is noodzakelijk door het toenemend aantal recreanten.
D Zonering is onmisbaar voor de verschillende bezoekers van de natuur.

Schrijfofdracht

Jouw school ligt net buiten de bebouwde kom te midden van veel groen, dat grenst aan een natuurgebied. De omgeving is niet alleen mooi, maar voor jullie ook ideaal door de aanwezigheid van verschillende sportvelden bij de school. Aan het begin van een les lichamelijke opvoeding (LO) vertelt de leraar aan jullie klas dat de ruime gelegenheid voor klassikaal buiten sporten binnen afzienbare tijd waarschijnlijk zal verminderen. De avond tevoren heeft de gemeenteraad gesproken over het plan achter het schoolgebouw een nieuwe weg aan te leggen. De gemeente wil hiermee een dit jaar geopend bezoekerscentrum beter bereikbaar maken voor dagjesmensen. Ook zal er een café-restaurant worden gebouwd waardoor de horeca in het dorp een stimulans krijgt. Hiervoor moeten enkele sportvelden verdwijnen, waardoor de sportlessen vaker binnen zijn en de leerlingen regelmatig naar veel verderop gelegen sportvelden moeten fietsen.

Jullie zijn het hier absoluut niet mee eens. Iemand voorziet problemen bij de organisatie van de bekende sporttoernooien op jullie school met Pasen en in de meivakantie. Enkele klasgenoten geven aan dat er in jullie gemeente steeds vaker groen wordt opgeofferd aan nieuwbouw en uitbreiding van wegen. Zij stellen dat zonder de sportvelden rond jullie school het gebouw maar een saaie indruk zal maken. Ook je leraar bevestigt dit alles en voegt er nog aan toe dat hij vindt dat de sportvelden buiten onmisbaar zijn voor jongeren. Volgens hem gaat er weinig boven buiten sporten en hij ziet geen voordelen in lessen LO op de sportvelden verder weg.

Iemand roept dat het hoog tijd wordt om het gemeentebestuur duidelijk te maken hoe jullie over deze plannen denken.

Enkelen stellen voor om namens de klas een artikel te schrijven in de krant. Je gymleraar voelt wel iets voor dit idee. Jij besluit het artikel te schrijven. Je gaat ervoor zorgen dat straks elke lezer weet wat de plannen van de gemeente inhouden, wat dat voor jullie school betekent en wat jullie daarvan vinden. Ook doe je een oproep aan de gemeenteraad om de sportvelden te behouden.

13p **29 Opdracht**

Schrijf het artikel voor de krant. Gebruik daarvoor de gegevens uit de tekst op de vorige bladzijde en eventueel de tekst *Fietsers en wandelaars op pad*. Je mag ook zelf gegevens inbrengen.

Besteed in jouw artikel aandacht aan de volgende onderwerpen:

- de aanleiding voor het schrijven van dit artikel: plan gemeenteraad;
- twee redenen voor plan gemeenteraad;
- jullie standpunt over het plan van de gemeenteraad;
- argument voor jullie standpunt: verdwijnen sportvelden;
- vier verschillende nadelige gevolgen van het verdwijnen van de sportvelden;
- oproep aan de gemeenteraad voor behoud sportvelden.

Maak er een samenhangend geheel van en zet er een passende titel boven.

Zet je naam onder het artikel en vermeld je school en klas.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.